

Forbannelse

Tahmasbi Khorasani

Du går opp trappene av din sorg.
Livet sluker klump etter klump,
og hesten smiler over en nyslaktet geit.

Vin fra Parvans vinmarker,
gylne beger med hellige vers inngravert.
Turbanene har viklet seg sammen av rus.
Denne jorden gir gode druer,
men ingenting kan gjøre Taliban beruset som blod.

Geita forbanner morderen,
hesten forbanner rytteren,
og vinen forbanner den som drikker den.

Når kulen er den kjæreste av alle leker,
Keltos,¹
messingfarget,
kobberfarget,
sotmørk.
Løft din senqa.²
Verden er en tom hylse
verdigg til å underholde barn.

Kulens forbannelse faller over uvitenheten.
Barna forbanner krigen.
Og jihad forbanner religionen.

Uvitenhet er tung.
Kua må legge jorden fra seg.
Mithra³ utsetter sine siste åndedrag.
Hestevognen med fire hvite hester
har gått seg vill i mørket.
Ingen hengende hage finnes.
Mørket beruser mørket.

Kua forbanner den som slakter.
Hesten forbanner den som rider.
Og vinen forbanner den som drikker.

Mai 2021

Sorgsangen til Salsal⁴

Tahmasbi Khorasani

Silkerødt i hele ditt vesen, du vakre,
du som ligner Shahmama.
Min elskende sjel ofres for dine øyne –
med hvilken pil kommer du når du vil fange meg.

Øynene dine, to vaktende tårn,
byen faller stille i dine hender.
Du smaker seieren mellom tennene dine,
mens jeg synker ned i ensomhetens tyngde.

Jeg er den ordløse kvelden i Gholghola
og Dahaks gamle, forlatte by.
Du er slangene som har krøpet gjennom historien,
og yldanatten renner fra armene dine.

Slangene er skjebnen som følger meg.
Jeg husker året med snøstormens raseri,
den urgamle, altfortærende hvite flommen.
Jeg klager over dette lange fraværet,
over kjærligheten som ble en drøm.

«Godt at araberne kom», sier jeg –
den blodvåte eggen av islam.
For da ble det i det minste slik
at vi to kunne «nå hverandre»
gjennom fall, gjennom flammer, gjennom ødeleggelse –
en nærhet bare døden kan gi.

Jeg falt for dine føtter,
og du falt et øyeblikk i mine armer.
Vi danset begge i vårt eget blod –
for et syn, for et brennende øyeblikk.

«Godt at talibanerne kom», sier jeg –
jeg bar min grønne silkeskjorte fra Nawruz-festen,
og du forførte alltid i din tulipanrøde kjole.
Nå, mens jeg velter meg i mitt eget blod,
har skjorten min endelig fått fargen din.
Røde står vi begge for kjærligheten,
for den ahura-gitte gaven.

Nå forstår jeg, nå våkner jeg:
visdom, kjærlighet, kunnskap og kultur –
alt dette var mitt, og jeg visste ikke
å bære arven fra fedrene.

August 2015

¹. Keltos (گلتوس): Et lokalt ord brukt i krigsrammede områder i Afghanistan. Det stammer fra navnet på det amerikanske våpenmerket Colt Manufacturing Company. Barn lekte med tomme patronhylser fra dette merket. Det er tydelig at ordet har funnet veien fra soldatenes språk til barnas hverdag.

². Senqa (سَنَقَه): Et tradisjonelt kasteobjekt i barneleker blant barn fra Afghanistan. Det kan være en flat stein, en stor valnøtt eller en annen passende gjenstand som brukes til å slå ned oppstilte mål i ulike spill.

³. Mithra: solguden i den iranske og indoiranske tradisjonen, kjent fra mithraismen.

4. Forklaring til diktet – for norske lesere

De kolossale statuene i Bamiyan, 53 og 35 meter høye, stammer fra tiden til kong Tahmuras i den ariske mytologiske tradisjonen. De er langt eldre enn buddhismen, og mye eldre enn perioden da de senere ble tolket som Buddha-figurer. I den muntlige tradisjonen i området er den mannlige statuen kjent som **Salsal**, og den kvinnelige som **Shahmama**. Mange forskere mener at disse to figurene opprinnelig forestilte **Keyumars og Keyumani**, de første menneskene i den ariske kosmologien.

I før-zoroastrisk og tidlig zoroastrisk tid pleide tilhengerne av Mithra-kulten å kle Salsal i grønn silke og Shahmama i rød silke ved hvert nyttår (Nowruz), og feire dem som hellige symboler. Derfor omtales de i klassisk persisk litteratur som **den røde gudinnen** og **den grønne guddommen**. Senere, da buddhismen ble utbredt i regionen, tok buddhistiske munk og tilhengere statuene i bruk i sin egen religiøse praksis. Likevel finnes det ingen gamle tekster – før de siste femti årene – som knytter disse statuene direkte til Buddha.

Oljemaleriene som fantes i nisjene over statuene frem til ødeleggelsen utført av Taliban, viser tydelig at de ble laget som minnesmerker av mithraistene. Over hodet til Salsal er det malt en vogn trukket av fire hvite hester som løfter solen eller Mithra oppover. Over hodet til Shahmama er det malt en vogn trukket av to hvite hester som løfter månen. I tillegg var det karakteristisk for mithraistene at de bygde statuene sine vendt mot solen; lik disse to statuene.